



# VJESNIK VERTIKALE

br 3/2007

## SMISAO SABORA VERTIKALE

### SINDIKALNO ČLANSTVO U IZBORNOM VRTULJKU

Na Svjetski dan učitelja tri su naša sindikata organizirali susret dvije tisuće naših članova s čelnicima parlamentarnih stranaka na Saboru sindikalne vertikale radi temeljitijeg upoznavanja s njihovim viđenjima budućnosti školstva i znanosti.

Mnogi misle da se sindikati nikako ne bi trebali uplirati u izborna zbivanja. Neki misle da bi to trebali raditi samo biskupi koji to ovih dana sukladno svom duhovnom poslanju rade često. Sindikati sa svojom svjetovnom misijom, brinući više o životu ljudi na ovom svijetu, trebali bi se možda držati po strani da im netko nešto ne bi zamjerio.

U takvom paradoksalnom ambijentu, u kojem našim sindikatima ne pada na pamet aktivnije se uključiti u političku arenu, za razliku od npr. američkih sindikata koji su upravo podržali gospođu Clinton, mi smo se odlučili ne sugerirati vam ništa, i umjesto toga pružiti vam što više informacija za što kvalitetniju odluku. Vama naravno može biti više stalo do nečeg drugoga nego do prosvjete u kojoj radite, pa ćete možda na izborima razmišljati poput vašeg bračnog druga koji je ostao bez posla ili je umirovljenik, i tome slično. Međutim, svima onima kojima je prosvjeta ili znanost od koje žive veoma važna, kao i onoj javnosti koja našu djelatnost drži presudnom za razvoj zemlje, odlučili smo olakšati uvid u to što tko planira, obećaje i nudi, odnosno koliko ozbiljno promišlja i priprema se za sljedeće četiri godine.

Kako će nam biti na radnom mjestu ovisit će u velikoj mjeri o politici. Vi na izbore možete izaći tako da podržavate svoje stare političke simpatije, ali vam ipak sugeriram da glas date onima koji podržavaju vas, koji istinski podržavaju prosvjetu i znanost, a time i materijalni i duhovni prosperitet svoje zemlje.

Na Saboru Vertikale, nakon odgovaranja predstavnika stranaka na naša pitanja, dvije tisuće okupljenih nastavnika glasovali su tajno i odredili se kome poklanjaju svoje povjerenje za vođenje prosvjete. Procjenjujemo da je dobar dio ljudi glasovao više za osobu nego za stranku. Čovjek koji je pokupio većinu naših glasova ne misli sjesti u vruću ministarsku fotelju (prema vlastitim riječima), pa nam se time opet vratilo isti problem potrebnog izbora, iako se može pretpostaviti da će njegova stranka slijediti i njegove ideje. Međutim, vi ne morate prihvatiti rezultate toga glasovanja. Jer i naši ljudi, vaši kolege, mogu pogriješiti. Možda lijepe riječi nisu i kvalitetne namjere, možda se iza njih krije zavođenje ali ne i promišljeni program. Možda da, možda ne. Stoga, evo vam Vjesnik Vertikale, pa o svemu tome probajte sami prosuditi prije izborne nedjelje.



### HRVATSKA POLITIČKA ARENA I OBRAZOVANJE

Zašto se na izborima opredjeljivati prema prosvjeti i znanosti, a ne prema temama kao što su npr. Pelješki most, Haški sud, Dinamov stadion... Mnoge od takvih tema, medijski napuhane, zapravo su puke efemerije u usporedbi s najvažnijim pitanjima. Pitanje najbliže vama postalo je najvažnije pitanje. Danas je obrazovanje kvintesencija i sadašnjosti i budućnosti svake ambicioznije zemlje.

Današnje političke opcije, suženih stupnjeva slobode u vođenju nacionalne politike, pogotovo u jednoj maloj zemlji, ne pokazuju bitnih razlika. Programi i politike veoma su slični jer teško da drugačije i može biti. Na najvažnija nacionalna pitanja ne postoje bitno suprotstavljivi odgovori. Pojmovi lijevo i desno, ne samo u našem političkom spektru, prilično su zamagljeni. Takozvane lijeve stranke imaju puno desnih i liberalnih sadržaja, a navodno desne stranke u nekim su pitanjima lijevije od lijevih. Umjesto pojmova lijevo i desno, smislenije bi bilo uvesti pojmove gornje i donje političke orijentacije i tako mjeriti stvari. Gornje politike bile bi one kojima je bitan čovjek kao ljudsko biće, a donje one koje pogoduju pohlepi u čovjeku, koje ga prepuštaju da kao puko sredstvo profita tone sve dublje u svojim najplemenitijim svojstvima, one koje se s time mire i ne obračunavaju, one koje ne potiču solidarnost, koje ne razvijaju pravednost, koje se ne obračunavaju s korupcijom, koje ne smeta kriminal, koje potiču raslojavanje, koje ne brinu o očuvanju prirode itd.

Iako u tržišnoj ekonomiji čovjek neizbježno postaje sredstvo profita, iako je i profit naravno važno sredstvo čovjeku, pravo je pitanje koliko je profit postao sam sebi svrha, ili kolika je mjera zloupotrebe dostojanstva većine ljudi u cilju bogaćenja uske manjine. Hrvatska je daleko od ljudske mjere u tom smislu, znatno daje nego što je Skandinavija udajena od Hrvatske.

Iz tog domaćeg tunela na skandinavskoj ruti nije li obrazovanje jedina svjetlost izlaska do slobode pojedinca i slobode društva, slobode kao višestrukih mogućnosti za obrazovana čovjeka, ali i slobode kao oslobođanja od okova neljudskosti. Ne samo da je obrazovanje sretnim ukras, a nesretnim utjeha, kako su to vidjeli u antici, već je obrazovanje danas puno više od toga: ono slabe pretvara u snažne, a snažne u plemenite, ono otvara mnoge mogućnosti pojedincu i u radu i u dokolici, a time destrukciju pretvara u produkciju, umanjujući društvu entropiju i uvećavajući ljudski aspekt svakog poretka.

Snaga obrazovanja u životnoj i tržišnoj utakmici prevažna je za opstanak naše kulture u kojoj je najveća vrijednost pravo svakog čovjeka na različiti izbor (i žena i muškaraca, i crnih i bijelih, i religioznih i nereligioznih...). Bez obrazovanja ta vrijednost naše civilizacije sasvim bi izbljedjela, jer bez obrazovanja pojedinac sebe mora podvrgnuti zaštiti jačega, međutim, s obrazovanim građanstvom moćnici ovise o samosvjesnim pojedincima.

Zar možemo, dakle, mi koji u obrazovanju radimo, izaći na izbore a da obrazovanje nemamo u fokusu. Ovdje smo namjerno zapostavili često spominjane razloge u korist obrazovanja kao što su: trebamo imati što više kadrova, trebamo proizvesti što više "ljudskog kapitala".<sup>1</sup> Neupitno je da trebamo imati što više obrazovanih ljudskih bića prilagodljivih tržišnim zahtjevima i novim tehnologijama. Samo s takvim ljudima možemo našu zemlju učiniti razvijenom.

Svojom sudbinom vladamo onoliko koliko se nužnostima pokoravamo. Vrijedi to i za naciju. Unapređenje obrazovanja nije izbor hrvatske politike već njena nužnost. Procijenite iz ovog našeg glasila koliko hrvatske stranke razumiju ono što moraju činiti za dobro svih nas.

(vr)

<sup>1</sup> Inače ta sintagma u simboličkom smislu zlokobni je oksimoron, u kojem živo sljepuluju s mrtvim, u kojem život svode na obračunsku stavku. Kapital donosimo ljudima radi ljudi. Samo onaj koji misli da je kapital svrha a ljudi tek sredstvo, da ljude donosimo kapitalu, samo taj može ljude nazivati kapitalom.

## VELIČANSTVENI SABOR I SINDIKALNI UČINCI

### TEŠKOĆE PRAVOG IZBORA

Prepoznati i izabrati političku opciju koja doista nešto jamči nije lagano, ne samo u kontekstu lijevog i desnog, gornjeg i donjeg, već i u kontekstu ispravne obrazovne politike. Kao što je svjetlosnim godinama udaljen predizborni vokabular od stvarno učinjenih ili namjeravanih djela, kao što je gotovo nemoguće kroz inflaciju najčešće ispraznih riječi i obećanja razumjeti sljedili li iza njih iskrena namjera, kao što ne postoji metar za mjerenje iskrenosti, isto tako je običnom građaninu nedostupna menzura za procjenu ne samo budućih već na žalost i dosadašnjih postupaka političkih stranaka. Sve te teškoće imamo i prilikom procjene onoga što smo čuli na Saboru naše Vertikale. Tu je naša i vaša procjena otežana činjenicom da su stranke na naš skup došle s ljudima koji unutar stranaka brinu o resoru prosvjete, koji bi trebali biti ministri. Naravno da oni o prosvjeti neće govoriti loše jer iskreno i sami na tome rade. Pravi odnos prema prosvjeti ne jamči osoba u stranci koja dolazi iz prosvjete, već raspoloženje drugih struktura, onih koji nisu iz prosvjete, a prepoznaju njenu važnost. Stoga su nam iskreno govoreći potonji i važniji. Njih tražimo između redaka u istupima stranačkih čelnika.

Na takvom skliskom i klimavom putu predlažemo sjedeću vrlo jednostavnu metodu. Držimo se samo onoga što su nam rekli. Ako prekrše rečeno, sindikati će im završiti pečat laganja za sve četiri godine. Time će se njihove riječi pretvoriti u djelo, u djelo prevare i obmane. To naravno nije nevažno. Naš je skup imao i tu svrhu, da dobijemo očitovanja prema kojima ćemo se odnositi u vođenju naše sindikalne politike. Kao što reče u uvodnom govoru predsjednik Vertikale, gospodin Laktašić, javno izrečena riječ mora imati težinu i ne smiju se davati olaka obećanja.

Krenimo u ovu procjenu imajući na umu naše temeljne vrijednosti i kriterije. Najvažniji je razvoj i uloga obrazovanja u tome. Budućnost, a ne prošlost. Ne odlučujemo prema onome što je bilo prije 17 godina, odlučujemo prema onome što će biti za 17 godina. Ne zaboravimo niti presudnu važnost prava na jednaki pristup svih kvalitetnom obrazovanju. Ne zaboravimo niti sekularni karakter javnog školstva koji treba nuditi znanstvenu i univerzalnu sliku svijeta našoj djeci.

Organizirali smo 5. listopada, na Dan učitelja, jedan od najvećih sindikalnih skupova u veličanstvenoj atmosferi prepune dvorane koja je ostavila snažan dojam na sve prisutne. Na skupu je bilo oko dvije tisuće ljudi, 1200 iz osnovnih škola, oko 500 iz srednjih škola i 300 iz visokog obrazovanja. Skup je održan pod geslom: "Učenik u središtu, nastavnik u temelju, politika u odgovornosti".

Svrha skupa ostvarena je u veoma visokoj mjeri i bila je vrijedna naših napora i angažiranih sredstava. Osim što smo ljudima omogućili upoznavanje stranačkih politika iz prve ruke i što smo od političara izvukli važna očitovanja koja ih obvezuju, postigli smo i dodatne učinke:

- Pokazali smo snagu i jedinstvo naših sindikata i samog obrazovnog sustava svima, do te mjere da je predsjednik SDP-a, također impresioniran, primjetio "ima vas više nego što je nas bilo na konvenciji, izgleda da ste jači". Ta manifestacija snage i jedinstva prevažna je za bitke koje nas svakako čekaju u iduće četiri godine. Dobro je da je to gospodin Milanović vidio ako dobije izbore. Sanader to nije trebao vidjeti, on je to već iskusio.
- Pokazali smo visoku organizacijsku sposobnost sindikata, javnost se mogla uvjeriti da gotovo besprijekorno možemo organizirati ovako složeni javni događaji, što smo učinili s puno dobrog ukusa u porukama, vizualizacijama i vrhunskoj pozadinskoj glazbi. Izbor voditeljice, poznate tv novinarke, gospođe Žigić, bio je također pun pogodak. Skup je bio na veoma visokoj razini u svakom pogledu (jedina slabost bila je u gužvama oko ručka, što ćemo drugi puta popraviti).
- Također, učinili smo ugodne trenutke našim članovima, jer smo Dan učitelja pretvorili u festival nastavničke profesije, naših sindikata i demokracije. Ljudi su se zabavili uz glazbu Kraljeva ulice, čuli i vidjeli politiku i političare, objedovali i pogledali sjajnu kazališnu predstavu.
- Promovirali smo dvije preporuke o statusu nastavnika zbog kojih se i proslavlja Dan učitelja.



### PRISUTNI I ODSUTNI U RAZREDU

Naši sindikati potvrdili su respekt koji uživaju u javnom životu naše zemlje. Gotovo da nema organizacija i institucija koje mogu okupiti toliko važnih ljudi iz politike na jednom mjestu u ovakvoj prigodi. Od čelnika sedam najvećih političkih stranaka na skupu je bilo njih četvero: Zoran Milanović, Vesna Pusić, Josip Frišić i Vladimir Jordan. Nisu bili Ivo Sanader, Anto Đapić i Đurđa Adlešić.

**Zašto nije došao premijer?** Iako smo uložili prilične napore da dovedemo premijera Sanadera nismo uspjeli. Premijer nam je dan prije skupa otvoreno rekao da ne može sudjelovati jer bi se onda morao odazvati na sve takve skupove u zemlji za što nema vremena. Dolaskom na naš skup povrijedio bi sve one koje je do sada odbio, a obavezao se svima onima koji će ga to tražiti u budućnosti. Naš je odgovor bio da nisu svi jednako važni i da sukladno njegovim čestim porukama o "zemlji znanja" i obrazovanju kao apsolutnom prioritetu to treba potvrditi i dolaskom na naš skup. Danas, gledajući način na koji HDZ ulazi u kampanju, primjećujemo da je u pozadini ipak taktika da premijer ne ulazi u izravne dvojboje s protivnicima. Razlog tome vjerojatno leži u činjenici da su oni koji vlast obnašaju uvijek ranjiviji nego oni koji su u oporbi. Ne sporeći nikome pravo na taktičke odabire, držimo da se ovdje radi o velikoj pogrešci premijera i da je svakako trebao doći i izgovoriti svoje četiri minute, pa onda prepustiti Primorcu ostatak posla. Nedolazak premijera utjecao je na slabiji rezultat HDZ-a, iako se ne može reći da HDZ nije imao jakog predstavnika u osobi ministra.

Gospodin Anto Đapić nije niti obrazložio nedolazak, a mi pretpostavljamo da mu je vjerojatno neugodno zbog magistriranja. Nije se trebao sramiti, narod je u ovoj zemlji navikao i na gore stvari od političara. Gospođa Adlešić je bila na službenom putu u inozemstvu. HSLŠ je i bez nje pobijedio, a koliko bi tek glasova dobio da je i predsjednica došla.

U stranačkim ekipama uz spomenute predsjednike stranaka sudjelovali su još i bivši ministar znanosti Gvozden Flego (SDP), sadašnji ministar Dragan Primorac i Nevio Šetić (HDZ), kandidat za budućeg ministra Pero Lučin (HNS), čovjek koji ne želi biti ministar Ivan Čehok, te ljudi koji bi vjerojatno željeli biti ministri: Želimir Janjić (HSLŠ), Milivoj Špika (HSU), Dragutin Feletar (HSS), Slavko Šokičić i Radostav Galić (HSP).

Čelnici političkih stranaka imali su po 4 minute stranačkih prezentacija za odgovor na pitanje kako vide ulogu obrazovanja u razvoju zemlje, a kasnije zajedno s drugim članom stranačke ekipe odgovarali su na sedam pitanja koja su im postavili sindikati.

**Tko je otišao ranije?** Od čelnika stranaka skup je prvi napustio, prije trećeg pitanja, gospodin Milanović, a iza njega prije sedmog pitanja i ministar Primorac, zbog drugih zakazanih obaveza. Primorac je obrazložio i ispričao svoj odlazak publici, dok g. Milanović to nije učinio. Svi drugi ostali su do kraja.

**Tražili smo pisane odgovore na neka naša pitanja. Tko je odgovorio?**

Deset dana ranije postavili smo strankama pitanja o njihovim izbornim programima. Veoma ozbiljan trud pokazao je HNS i dr. Pero Lučin koji je na nekoliko stranica detaljno napisao što misli poduzimati i u kojim rokovima ako bude ministar. Dr Lučin, inače voditelj pregovaračkog tima Republike Hrvatske za pitanja obrazovanja pri pregovorima za ulazak u Europsku Uniju i ovim pisanim putem pokazao je ozbiljnost i iznimnu upućenost u probleme školstva i znanosti. SDP je poslao po sistemu copy paste dvije stranice svog stranačkog programa. Ozbiljne i veoma suvisle odgovore ponudio je HSU i Vladimir Jordan. A konfuzan tekst pisan zbrda zdola, dobili smo od HSP-a. Ove četiri stranke su barem odgovorile na naš upit dok ostale tri, HSLŠ, HDZ i HSS nisu niti to učinili.

### UVODNI GOVOR PREDSJEDNIKA VERTIKALE

U ime sva tri sindikata govorio je gospodin Zvonimir Laktašić, predsjednik Vertikale i Sindikata hrvatskih učitelja. Ovdje vas upoznajemo s najvažnijim dijelovima. "Danas smo ovdje jer je ovo naš praznik, festival učitelja i nastavnika. Svjetski dan učitelja slavimo jer je na današnji dan 1966. godine UNESCO usvojio Preporuke o statusu nastavnika. To je najdragocjeniji dokument koji imamo a kojim se jamče naša najvažnija profesionalna, radna, akademska i sindikalna prava i slobode. Danas nije samo festival učitelja već i festival demokracije. Pozvali smo pred parlamentarne izbore političke stranke da predstavljaju svoje programe na području koje nama život znači. Odajmo priznanje ovim ljudima iz politike koji su imali smjelosti danas se pojaviti i preuzeti rizik borbe. Žestoka konkurencija u politici ima za posljedicu ocrnjivanje ljudi koji se bave tim važnim poslom za opću dobrobit. Iako međusobnim kritikama i oni sami tome doprinose nikada ne zaboravimo važnost njihovog posla za sve nas. Ako javno djelovanje bude prezrena djelatnost tada u nj neće ući najbolji među nama da odlučuju o svima nama. Ovo je danas i festival sindikalni. Događaj organizira naša Vertikala tri obrazovna sindikata s preko 51 tisuće članova. Zamjetni rezultati suradnje tri sindikata već su vidljivi. Dragi članovi, ne zaboravimo, naše plaće zaostajale su u vrijeme štrajka 19%. Sinergija tri sindikata u štrajku dovela je do toga da ove godine to zaostajanje iznosi 12,5% a da štrajka nije bilo zaostajanje bi danas bilo 26%.

Svi ovi ljudi u politici moraju računati na nas i našu snagu i već danas imati potpunu svijest da će svaki idući Proračun morati povećavati godišnje po dvoznamenkastoj stopi jer će samo plaće koje čine 80% proračuna apsorbirati oko 6-8% povećanja sredstava godišnje. I ovaj skup jedan je u nizu naših nastojanja na poboljšanje položaja prosvjete. Od politike tražimo jasne i nedvosmislene odgovore koji obavezuju. Javna riječ mora imati težinu, ne smiju se olako davati obećanja. A mi nastavnici, budimo barem danas samo sindikalizirani a ne i politizirani. Nismo došli da ovdje podržavamo naše političke opcije, već smo ovdje došli da ocenimo koliko političke opcije podržavaju nas.



## DRŽIMO IH ZA RIJEČ

U vrijeme dok pišemo ovaj Vjesnik istovremeno pripremamo kopiranje DVD-a s kompletnim prikazom cjelokupnog razgovora s političarima na Saboru Vertikale. Poslat ćemo negdje oko 3 DVD-a po jednoj školi ili ustanovi, pa Vas molimo da DVD prije izlaska na izbore potražite kod vaših sindikalnih predstavnika koji Vam DVD mogu spržiti ili posuditi ili pak na zajedničkom sastanku svima prikazati. Na taj način dobit ćete daleko sveobuhvatniji uvid u to što su političari doista govorili i koliko su djelovali uvjerljivo. Naše preporučivanje njihovih riječi nema tu moć.

## NASTUPI ČELNIH LJUDI STRANAKA

Prema abecednom redu nastupili su prvi ljudi svake stranačke ekipe, a njihov zadatak bio je da u četiri minute odgovore na pitanje **kako vide ulogu i važnost obrazovanja i znanosti u razvoju Hrvatske.**

**ZORAN MILANOVIĆ, predsjednik SDP-a**

G. Milanović primijetio je da nas ima više nego njegovih na konvenciji SDP-a, i zaključio: "Izgleda da ste jači". Spominjući opredjeljenost za prosvjetu u obitelji od majke, prabake do predjeda istakao je da su tada učitelji mogli školovati svoju djecu u inozemstvu a da to danas nije slučaj. Nije samo plaća u pitanju. Danas je u pitanju status i respekt učiteljske profesije. Ja to u učionici svoga sina ne osjećam. Djeca danas ne respektiraju učitelje iako učitelji rade mukotrpan posao. Da bi se to promijenilo SDP će ulagati više nego do sada u škole, učionice, ukupno izdvajati više i nastojati da plaće budu veće. No to neće biti dovoljno sve dok taj posao ne vratimo u centar društva. Iako će to danas govoriti i drugi, vi ćete vaše odluke na izborima temeljiti na vjerodostojnosti i povjerenju. Prije 34 godine postotak visokoobrazovanih bio je isti kao i danas.

**JOSIP FRŠIČIĆ, predsjednik HSS-a**

G. Fršičić istakao je da su nastavnici najsnažnija obitelj u sferi državnog proračuna, vaši sindikati imaju najviše posla i teškoća. Najveći problem je nepostojanje pedagoškog standarda. Bez njega nije moguće niti uspostaviti cijele. 2008. godina mora biti godina pedagoškog standarda. Drugi cilj HSS-a je zalaganje za ravnomjerni razvoj Hrvatske, da škola kao zadnje institucija ostane u svakom selu. Svi su veći učitelji, i doktori i veterinari, ostao je samo učitelj. Dvadesetak godina je bio u toj djelatnosti. Bez sredstava nema promjena, što on potvrđuje svojim djelovanjem kao župan jer novčano nagrađuje u svojoj županiji učitelje koji su pobijedili na natjecanju i njihove mentore. Moj je učitelj bio moj uzor, ali to morate biti i po statusu. Lokalne sredine moraju daleko više biti angažirane na tome kako funkcionira škola u njihovoj sredini, a ne se baviti samo time tko će biti ravnatelj.

**VEŠNA PUSIĆ, predsjednica HNS-a**

Sjeca se svoje učiteljice koja je na nju bitno utjecala u njenim formativnim godinama. Obrazovanje i znanost vidi u interakciji bez koje nema kvalitetnog podučavanja. Temeljna poluga razvoja je čovjek kao obrazovani čovjek. Odlučivati znači birati, a izabrati obrazovanje kao prioritet znači donijeti odluku da na drugim mjestima moramo nešto žrtvovati. Takva politička odluka mora se vidjeti u Proračunu koji mora svjedočiti da je obrazovanje središnja strategija razvoja. Ciljevi obrazovne politike moraju biti kvaliteta i masovnost što se osigurava u tri aspekta: kvalificirani učitelj, infrastruktura i zgrade, financijska podrška učeniku i studentu (stipendije, krediti, domovi itd...). To moramo imati odmah. Za dulji rok moramo definirati alternativne aspekte financiranja, treba nam cijela generacija sa srednjom školom, 30% aktivne populacije s visokim obrazovanjem...

**RADOSLAV GALIĆ, član HSP-a**

Gospodin Galić predstavio se kao osoba koja je 15 godina radila u osnovnom i srednjem školstvu, a danas je dekan Elektrotehničkog fakulteta u Osijeku. Po njemu sve vlasti priznaju važnost školstva, ali se u praksi drugačije ponašaju, jer oni koji donose odluke o proračunu ne znaju i ne razumiju stvarno stanje u školstvu. Zbog toga nema uvjeta da se realiziraju inače dobre strategije školstva. Za ostvarenje ciljeva obrazovnog sustava moramo imati više nastavnika, više zadovoljivih mek nastavnika, i kvalitetnijih prostora, laboratorija i opreme. To traži približno financijska ulaganja postotno kao u razvijenim zemljama. S reformama ne smije se elaksperimentirati. Nakon greške u elektroprivredi mrak nastupa odmah, nakon greške u prosvjeti mrak nastupa za 15 godina.

**DRAGAN PRIMORAC, ministar, član HDZ-a**

Za HDZ obrazovanje i znanost nisu potrošnja. Republika Hrvatska izdvaja 4,5% što je iznad nekih zemalja Europske Unije, npr. Luxemburga. Međutim, Finski obrazovni sustav sa 6% izdvajanja npr. daleko je bolji od Norveškog sa 8%. Cijeli sustav traži ne samo povećanje već sustavno ulaganje na najbolji moguć način. Bit je provoditi sustav promjena koje ste u stanju implementirati u datom trenutku. HNSO je stvaralo nekoliko tisuća nastavnika, kao što se radilo i na državnoj maturoj koja se čeka desetljećima i bolonjskom procesu koji sa svim svojim rupama predstavlja jasan put u budućnost. I sam sam bio ponekad na rubu jer sam vjerovao u stvari koje možda nisu bile realne. Tako, npr. plaće, povećanje plaća će se u šest godina udvostručiti. Kao ministru daleko mi je teže govoriti nego drugima koji mogu davati obećanja. Ja mogu svjedočiti svojim djelom.

**IVAN ČEHOK, potpredsjednik HSLS-a**

Platon je rekao, ako Atena ne bude imala dobre postolare Atenjani će hodati bosim, ali ako ne bude imala dobre učitelje Atena će propasti. Hrvatska ima odlične učitelje, ali nema obrazovnu politiku. Hrvatska će zaostati ako ne dobije Vladu koja diše za obrazovanje. Nije bitan ministar. Obmanjuju nas oni koji govore da premijer mora biti gospodarstvenik. Najbolji premijer je onaj tko zna upravljati ljudskim resursima što dokazuju europski primjeri. O obrazovanju trebaju voditi brigu i lokalna samouprava. Pojedini gradovi plaćaju nogometne klubove, a ne mogu platiti izvannastavne aktivnosti. Moramo vratiti ugled nastavnima, a veću društvenu vrijednost nećemo postići samo plaćama. Ne smije se dogoditi da gradimo most za Pelješac, a da nam studenti sjede na podovima, ili da učitelji ostanu na kreditu i ploči. Već iduće godine izdvajanje mora biti 13 mlrd. kuna.

**VLADIMIR JORDAN, predsjednik HSU-a**

Moto naše stranke je sretna mladost, zadovoljna starost. Nema toga bez zapošljavanja i gospodarskog razvoja, što neće osigurati političke akrobacije već razvoj kvalitetnog obrazovnog i znanstvenog sustava. Otvora se pitanje odgovaranja li sveučilišta upisnom politikom potrebama gospodarstva ili svojim potrebama. Država se ovim ne bavi jer nema stratešku viziju, pa niti jasne standarde usljed čega petlja i s obrazovanjem. Možemo odmah i bez povećanih ulaganja puno toga riješiti. Školom odmah treba ovladati ozračje prosvećenosti, vladavina razuma, radosti i rada, a ne mjesto uličaranja i nasilja. Trebaju nam odmah stvarne prilagodbe programa bolonjskom procesu. Trebaju odmah osigurati napredovanje učitelja kroz više rangiranih radnih mjesta, stazu za unapređenje kroz karijeru za najbolje nastavnike, te financiranje po dvoznamenkastima postotima.

## ODGOVORI NA PITANJA

### NASILJE U ŠKOLAMA - KAKO ZAŠTITITI UČENIKE I NASTAVNIKE OD NASILJA?

Svako fizičko nasilje prema učenicima i nastavnicima je nedopustivo. Nastavnici i učenci nisu dovoljno educirani o tome kako se obraniti od nasilja. Potrebno je imati ljude koji će čuvati osobe i imovinu u školama. (Slavko Šokićić, HSP)

Važno je, što možemo institucionalno i organizacijski učiniti za smanjenje nasilja u školama. Prije svega učenci trebaju biti puno intenzivnije uključeni u sam proces odlučivanja. Jednako tako potrebno je uključiti policajca u zajednici. (Vesna Pusić, HNS)

U svakoj školi prije policajca trebali bismo imati i psihologa. Roditelji se na učinkovit način treba uključiti u nastavni pedagoški proces. (Ivan Čehok, HSLS)

Veća zaštita nastavnika moguća je i putem izmjene postojećih zakona, kao i odredbama kolektivnih ugovora. (Želimir Janjić, HSLS)

Nasilje u školama ne može se gledati kao uzrok, već kao posljedica jednog općeg stanja u društvu. Društvo mora poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se spriječio da profesija u obrazovanju bude nešto što je počelo biti potcijenjeno. (Milivoj Šipka, HSU)

Obitelj je ključ svega. Ono što se događa danas jest da djeca ne respektiraju učitelje, da ih podcijenjuju. Rješenje problema je nulta tolerancija nasilja, ali i učinkovitiji represivni aparat. (Zoran Milanović, SDP)

### KAKO POBOLJŠATI OBRAZOVNU SLIKU U HRVATSKOJ?

Paket mjera koji obuhvaća uvođenje obveznog obrazovanja do prve kvalifikacije, besplatno obrazovanje od vrtića do upisa na fakultete, besplatno studiranje za one koji redovno ispunjavaju svoje obaveze, povećanje efikasnosti studiranja i sl. Važna komponenta je i strukovno obrazovanje, te Nacionalna zaklada za stipendiranje učenika i studenata koja omogućuje gospodarstvenicima da sudjeluju u stipendiranju i tako znatno povećaju broj studenata. (Dragan Primorac, ministar, HDZ)

Kada govorimo o obrazovnoj slici Hrvatske, mi govorimo o postotcima ljudi koji su prošli kroz sustav obrazovanja, dok se u inozemstvu govori o broju godina koje su ljudi proveli u obrazovanju, što omogućuje procjenu kvalitete obrazovanja. Potrebno je mijenjati sustav i razmišljati o tome kako izgraditi sustav cjeloživotnog učenja. (Pero Lučin, HNS)

Prosvijećenost i kultura su skupi, a neprosvijećenost i nekultura su najskuplje stvari za jedan narod. Potrebno je povećati broj djece u srednjim školama, broj onih koji te škole završavaju, i broj onih koji upisuju i završavaju fakultete. Treba reformirati i vertikalnu sustava ocjenjivanja. (Ivan Čehok, HSLS)

Uz povećanje efikasnosti studiranja, potrebno je inzistirati i na akreditiranim oblicima modularno organiziranog cjeloživotnog učenja, čime bi se mijenjala kvalifikaciona struktura Hrvatskog stanovništva. (Gvozden Flego, SDP)

Potrebno je poboljšati sustav obrazovanja učitelja i osigurati uvjete za kvalitetno obrazovanje onih koji obrazuju. (Josip Fršičić, HSS)

### FINANCIRANJE OBRAZOVANJA?

RH za obrazovanje izdvaja 4,6% GDP-a. Hrvatska treba postaviti takve ciljeve i voditi politiku brzog povećanja izdvajanja za obrazovanje od 5,5 do 6%, kakvo imaju naprednije europske države. Ključna stvar je izdvajanje za plaće. Potrebna je sustav stimulativnih mjera i mogućnosti napredovanja nastavnika, izgradnja sustava cjeloživotnog obrazovanja, poseban naglasak staviti na osobna ulaganja svakog pojedinca i ulaganja iz privrede i gospodarstva, te ih poduprijeti poreznim olakšicama i drugim sustavima potpora, ali najprije riješiti pitanje dugova (Pero Lučin, HNS)

S obzirom da je hrvatskih sustav financiranja obrazovanja drugačiji od europskih, potrebno je puno više izdvajati za obrazovanje kako bi se što više približili europskim zemljama. (Milivoj Šipka, HSU)

Ulaganje u obrazovanje može ići u različitim smjerovima. Premalo govorimo o cjeloživotnom učenju i različitim oblicima neformalnog obrazovanja koji su, ukoliko su dobro organizirani, vremenski, financijski, socijalno i politički najisplativiji oblici obrazovanja. (Gvozden Flego, SDP)

Osnovni problem financiranja je nepostojanje realne cijene obrazovanja. Školarine u visokom obrazovanju morale bi se plaćati isključivo prema uspjehu studiranja. (Radoslav Galić, HSP)

Potrebno je povećanje izdvajanja, ne samo iz državnog proračuna, nego i u jedinicama lokalne samouprave, te stimuliranje poslodavaca na ulaganje u obrazovanje zaposlenika. (Želimir Janjić, HSLS)

*Na dodatno pitanje Vilima Ribića o spremnosti da u idućem mandatu riješe problem naslijeđenih i stvorenih materijalnih potraživanja po sudskim presudama,* Dragan Primorac, HDZ, odgovorio je da neće dozvoliti nepoštivanje odredbi kolektivnih ugovora, jer to je sramota i za vlast i za cijelo hrvatsko društvo.

Potrebno je osigurati vladavinu prava na svim razinama, te stabilnost obrazovnog sustava. Ako je u pitanju samo 200 mlrd. kuna duga, to se može riješiti vrlo brzo, odgovor je Pero Lučina, HNS Gvozden Flego, SDP, istaknuo je da se zalagao i da će se i dalje zalagati da se dug što prije riješi, ako je moguće odmah.

### BOLONJSKI PROCES – KADA STVARNA PROVEDBA "BOLONJE"?

S 8% visoko obrazovanih i sa sustavom visokog obrazovanja kao svoga, RH nema reproduktivne socijalne snage za bitno podizanje broja visokoobrazovanih ljudi. Za uspješnu provedbu bolonjskog procesa potrebno je podići kvalitetu visokog školstva i nastave, osigurati mobilnost studenata i nastavnika te točno utvrditi njihova prava i obaveze, osigurati potreban prostor i zaposliti nove kadrove u sustavu. Posebno je potrebno izgraditi

dobro ustrojenu mrežu veleučilišta kako bi se omogućilo da mladi ljudi u što većem broju završavaju stručne studije jer su oni fleksibilniji, kraće trajaju i idu ususret gospodarskim potrebama. (Ivan Čehok, HSLS)

Budući da za provedbu nisu osigurani niti minimalni uvjeti, kvaliteta nastave i rezultati su trenutno lošiji. Bolonjski proces potrebno je provoditi postupno, provoditi ono što je najvažnije i ono što je u okviru trenutnih kadrovskih, materijalnih i organizacijskih uvjeta moguće provesti (Dragutin Feletar, HSS)

Preduvjet za početak uspješnog provođenja bolonjskog procesa su kvalitetni nastavnici na svim razinama obrazovanja, veći broj nastavnika i adekvatan prostor. RH ima ogroman kadrovski potencijal u tvrtkama, poduzećima, javnom sektoru, institutima i dr., te se ne smije dogoditi da se znanje koje imamo ne iskoristi. (Vesna Pusić, HNS)

Bolonjski proces je pokrenuo čitav niz pozitivnih promjena (povećanje proračunskih izdvajanja, zapošljavanje velikog broja nastavnika i znanstvenih novaka, izgradnju obrazovnih ustanova, puno veći broj upisanih studenata i sl.), te ga treba prihvatiti sa svim njegovim pogreškama i iste ispravljati u hodu. Činjenica je da se time nisu riješili svi problemi, ali je provedba prisilila sve da rade drugačije i kvalitetnije. (Dragan Primorac, ministar, HDZ)

S provođenjem bolonjskog procesa počelo se kasno i radi toga će biti potrebno revidirati cijeli niz elemenata. Moglo bi se dogoditi da u tom pogledu RH bude specifična zemlja, koja će dva puta provoditi bolonjski proces. Između ostalog, za uspješnu provedbu, međunarodni odnosi trebaju biti intenzivniji nego ikada, a investicije veće nego ikada. (Gvozden Flego SDP)

### PEDAGOŠKI STANDARD I KAKO GA VI VIDITE?

Pedagoški standard je ključna poluga funkcioniranja obrazovnog sustava, koja ukazuje na radne, infrastrukturne i financijske standarde u našem djelovanju. U Hrvatskoj obrazovni standard ne postoji, i to ne zbog pomanjkanja dobre volje, već zato što primjena obrazovnog standarda jako puno košta. Potrebna je javna rasprava o pedagoškom standardu, kako bi svi oni kojih se on tiče bili sa njime upoznati, kao bi ga svojim primjedbama dogradili i kako bi ga smatrali svojim i zbog toga zdušno provodili. Trenutno postoji apsurdna situacija da postoje dva standarda, nacionalni obrazovni i pedagoški. Ta dva standarda treba objediniti i jasno odrediti koji je širi. (Gvozden Flego, SDP)

Pedagoški standardi ne smiju biti predelatjni i ne smiju kočiti daljnji razvoj obrazovanja. To su okvirni koji jamče uravnotežen razvoj i obrazovanje svim građanima u svim dijelovima Hrvatske. (Pero Lučin, HNS)

Podržavamo donošenje pedagoškog standarda konsenzusom svih partnera, učitelja, sindikata i države, te se nadamo da će se isti i provoditi. Nacionalni pedagoški standard, nacionalni kurikulum i nacionalni kvalifikacijski okvir su tri ključna

dokumenta pa ih je potrebno donijeti u prvoj godini mandata buduće vlade. (Ivan Čehok, HSLŠ)

Standard je prošao 15 javnih rasprava, recenziju Filozofskog fakulteta i Odbor za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskog sabora, te pozivam članke svih stranaka da ga usvoje. (Dragan Primorac, HDZ)

Najvažnije je osiguranje financijskih uvjeta za provođenje Standarda. U tom smislu mi se zalažemo za decentralizaciju, jer bez financijskog učešća lokalne uprave nema iskoraka. (Josip Friščić, HSS)

### KAKO RIJEŠITI NEDOSTATAK NASTAVNIKA NA SVIM RAZINAMA?

Problem nedostatka nastavnika je u nedovoljnom financiranju obrazovanja i regionalnom policijskom razvoju. Broj nastavnika nećemo povećati dok ne riješimo osnovni problem, a to je problem materijalnog i društvenog položaja nastavnika. (Dragutin Feletar, HSS)

Broj nastavnika je u prvom redu pitanje novaca, i to novaca za sustav, za uvjete rada, ali i pitanje plaća. Kada se plaće nastavnika počnu tretirati kao investicija u ekonomski razvoj zemlje, onda ima šanse za njihovo povećanje. Potrebno je mobilizirati i gospodarstvo, te tražiti i alternativne izvore financiranja obrazovanja (Vesna Pusić, HNS)

### IZVRSNOST U OBRAZOVANJU – KAKO MJERITI I POTICATI KVALITETU U OBRAZOVNOM PROCESU?

Jedan od glavnih problema je nemogućnost napredovanja, kao i potplaćenost nastavnika u svim obrazovnim strukturama, a što treba riješiti novim Zakonom o plaćama. Sustav mora biti takav da motivira nastavnika da daje svoj doprinos na onaj način na koji se od njega to i očekuje. Hrvatski obrazovni sustav mora promovirati rad i kreativnost. (Milivoj Špika, HSU)

Ključni elementi modernizacije sustava je napredovanje nastavnika koje se temelji na rezultatima rada, financiranje

institucija koje se temelji na kvaliteti rada, te napredovanje i razlikovanje nastavnika u plaći na temelju kvalitete njihova rada. Rješavanje stambenih problema nastavnika je investicija u ljude, koju treba rješavati sustavno. (Pero Lučin, HNS)

Potrebno je uvesti varijabilni dio plaće, koji će se određivati u odnosu na vršnu nastavu, uključujući tu i učelnike i nastavnike, kao i cijele škole. Sustavu treba više natjecanja, ali s više pedagoškog taktika. (Ivan Čehok, HSLŠ)

Oni koji pokazuju najbolje rezultate trebaju biti nagrađivani financijski, te društvenom promocijom.

Jedino zadovoljan nastavnik može odgovajati i obrazovati zadovoljnog i nefrustriranog učenika. (Grozden Flego, SDP)

Da bi se došlo do izvrsnosti, treba utvrditi kriterije i mjerila ocjenjivanja. Preduvjet za to su uvjeti u kojima pojedine škole rade.

Životni standard učitelja mora osiguravati plaću, dovoljna da omoguću primjerene životne uvjete. (Josip Friščić, HSS)

## REZULTATI GLASOVANJA

Nakon prezentacije i odgovora na pitanje stranačkih predstavnika, naši su članovi tajnim i elektronskim glasanjem ovako valorizirali ono što su čuli: HSLŠ 53%, SDP 24%, HDZ 10%, HNS 8%, HSS 3%, HSP I HSU 1%

### USPOREDBA UČINKA DVIJE VLADE

Često se lansiraju netočni podaci o tome tko je koliko izdvajao za obrazovanje i kako su se kretale plaće u obrazovanju i znanosti za vrijeme mandata ove i prošle Vlade. Teško nam je reći tko više defzinformira javnost, vlast ili oporba. Sindikati vode svoje analize, i uz sve ograde koje proizlaze iz slabosti službene statistike, dužni smo vam reći što je stvarna istina.

#### PLAČIMETAR

Stvarno kretanje naših **PLAĆA** možemo mjeriti pomoću tri pokazatelja. Dio naših članova razinu naših plaća ocjenjuje i kroz četvrti kriterij koji se zove njihove želje i subjektivni dojmovi o plaćama susjeda, prijatelja i rodbine, ali taj pokazatelj nije statistički moguće odrediti. Stoga nam preostaje samo ozbiljan analitički pristup.

#### 1. kriterij kupovne moći<sup>2</sup>:

U mandatu 2000-2003 za vrijeme koalicijske Vlade naše su plaće porasle za 19,1% dok je rast troškova života bio 10,1% iz čega proizlazi da je kupovna moć nastavnika u tom razdoblju porasla svega 8,2%;

U mandatu ove Vlade 2004-2007 naše plaće porasle su 12,9% dok je rast cijena povećan u tom istom razdoblju za 11,5% iz čega proizlazi da rasta kupovne moći zapravo nije bilo.

#### 2. kriterij sudjelovanja u porastu društvenog bogatstva<sup>3</sup>:

U mandatu 2000-2003 za vrijeme koalicijske Vlade rast bruto domaćeg proizvoda BDP-a iznosio je 45% nominalno, naše su plaće rasle 19% nominalno. Dakle sudjelovali smo tada dvostruko manje u porastu društvenog bogatstva u tom razdoblju.

U mandatu ove Vlade 2004-2007 porast BDP-a iznosio je 37% nominalno, dok su naše plaće rasle 12,9% nominalno. Dakle, sudjelovali smo u ovom mandatu trostruko manje od porasta društvenog bogatstva u tom razdoblju.

#### 3. kriterij rasta drugih plaća<sup>4</sup>:

U mandatu 2000-2003 plaće u privredi porasle su za 28% dok su naše plaće porasle 19,1%.

U mandatu 2004-2007 plaće u privredi porasle su za 25% dok su naše plaće porasle za 12,9%.

#### KRIVCI I ZASLUŽNI

Naravno takva situacija nije posljedica opredjeljenja naših vlada već i djelotvornosti sindikata. Protiv prve Vlade štrajkali smo tri puta, protiv druge samo dva puta, ali izgleda učinkovitije, jer Sporazum o plaćama potpisan nakon velikog štrajka u studenom donio je u idućih šest godina **rast kupovne moći** najmanje za oko 40%. A to u usporedu s prethodnih osam godina kada je rast kupovne moći bio sveukupno oko 8% onda pametnije ne treba puno.

Sporazumom naše će plaće u idućih tri godine rasti prvi puta kao i stopa rasta BDP-a što nije uobičajeno drugdje u svijetu. Plaće i u drugim sektorima i u drugim zemljama obično rastu manje od BDP-a. Upravo zbog dugotrajnog i sve većeg zaostajanja za plaćama u privredi zapravo smo i odlučili pripremiti i održati onako veliki štrajk prošle godine. Sporazumom o plaćama prvi puta naše bi plaće trebale rasti brže od plaća u privredi. Hoće li to doista i biti vidjet ćemo.

**Unatoč ministru Primorcu koji je za vrijeme štrajka vodio bitku unutar same Vlade u korist prosvjete, smatramo da taj Sporazum nije uspjeh ove Vlade, već učinak sindikata, jer je izbornim teškom mukom svih nas i to protiv volje ove Vlade. Sve što imamo izborni smo štrajkom i pritiskom. Ništa nam nitko nije darovao. Ministar se Primorac na našem skupu zaboravio te je poistovjetio svoje osobno i hvalevrijedno opredjeljenje za štrajkaške zahtjeve, svoje sukobe sa Šukerom i prijatelju ostavkom, s opredjeljenjem cijele Vlade, pripisajući ugovoreni rast plaća politički sadašnje vlasti. Time je izazvao salve zvižduka jer su u dvorani bili ljudi koji znaju da se za to nisu borili s utvarama. Ispada da je i Vlada bila za rast**

plaća, ali su se nadnaravne sile tome opirale. Taj očiti faux pas prisutni nastavnici nisu tolerirali.



#### IZDVAJANJA ZA OBRAZOVANJE I ZNANOST

Pravi je paradoks da se dvije suprotstavljene političke opcije međusobno natječu u optužbama tko je izdvajao manje za obrazovanje i znanost. Prava je istina veoma jednostavna. I jedni i drugi izdvajali su malo, i to jednako malo.

Hrvatska je ukupno za obrazovanje i znanost u mandatu 2000-2003 izdvajala 4,5% BDP-a godišnje. U mandatu 2004-2007 izdvajala je 4,4% BDP-a. Oba podatka uključujuju sredstva državnog proračuna i tzv. decentralizirana sredstva.

Prosječno se u Europskoj Uniji godišnje izdvajalo oko 5,5% a uspješnije zemlje i 8%.

Za znanosti i visoko obrazovanje Hrvatska konstantno izdvajala oko 1,3% BDP-a. već devet godina za redom, s time da bi prema planu za 2007. godinu ova Vlada trebala povećati izdvajanje na 1,5%. Međutim, iz iskustva znamo da plan često ne znači i ostvarenje.

Za osnovno i srednje školstvo Hrvatska izdvajala se 3,1% odnosno 3,2% godišnje već osam godina za redom pri čemu nema bitne razlike između dviju Vlada.

Zaključili bismo da su obje Vlade povećavale izdvajanje sukladno rastu BDP-a negdje od 7 do 8% prosječno. Time su potvrdile izostanak stvarne ambicioznosti u odnosu prema znanju, pokazale da nemaju razradenu niti koncepciju niti politiku kako bi upotrijebile potencijale znanja u funkciji brzog razvoja zemlje, a osobito da riječi koje izgovaraju ne prate i djela, da Proračun na koji način ne oslikava verbalne izjave obje politike. Osrednjenije financiranje obrazovanja i znanosti samo je slika neosmišljenosti izgradnje Hrvatske kao potemkinovske zemlje znanja. Umjesto Hrvatske kao zemlje znanja, mogli bismo zajedljivo reći Hrvatska s ovakvim financiranjem ostaje me neznanja.

Ukupni Proračun Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa iznosi 10,7 milijardi kuna godišnje a od toga veliki dio oko tri četvrtine otpada na plaće. To znači da će u sljedećem mandatu samo te tri četvrtine morati rasti kao BDP tj. 8%, što dalje znači da će svaka politika koja želi malo ambicioznije razvijati ostale potrebe morati ukupno izdvajanje povećavati dvoznamenkastim postocima.

#### TKU: NETO ILI BRUTO

Nakon brojnih upita i različitih tumačenja napokon je riješena nedoumica jesu li materijalna prava u novom Temeljnem kolektivnom ugovoru ugovorena u neto ili bruto iznosu.

Povjerenstvo za tumačenje TKU-a čija tumačenja imaju pravnu snagu kolektivnog ugovora je na sjednici održanoj 29. listopada 2007., zaključilo da su **materijalna prava ugovorena u neto iznosu**, te da se tako i trebaju isplaćivati. To je bila volja ugovornih strana jer bi u protivnom tumačenju neka prava bila čak i smanjena u odnosu na stari TKU što sigurno nije bilo ni interes niti volja ugovornih strana. Pisanom izjavom potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor i sindikati javnih službi potvrdili su navedeno.

#### ODNOSI U DOBROJ NEVJERI

Problem s TKU-om nastao je kao problem tehničke naravi jer se u priprepi ispuštala odredba koja nikome tijekom pregovora nije bila sporna. To je tipičan primjer kako se jedan mali problem može vrlo brzo pretvoriti u veliku teškoću kada se zakuhaju zle sile. Prvo je čelnik Preporoda napao pregovarače da su 'izdali članove' što nas nije iznenadilo. Onda su neki novinari objavili slično radi senzacije. Onda je Stipe Mamić odmah požurio kao revni činovnik svoga Ministarstva poslati na teren obavijest da se smanjuju materijalna prava i da se pri

tome nije niti konzultirao s pregovaračima Vlade strane. Niti četiri godine nisu bile dovoljne da Stipe Mamić shvati funkciranje, smisao pregovora, uloge socijalnih partnera te filozofije raspolaganja proračunskim sredstvima. On ne zna da se stečena prava ne smanjuju tako lako i nije mu bilo čudno da je osam sindikata na tako nešto pristalo. Nakon što je uvjeravao cijeli svijet kako nas je morao zakinuti za onih 2% povećanja plaće u kolovozu suprotno odredbama Sporazuma ponadao se čovjek da je došlo njegovo vrijeme.

Ovdje je prigoda i da vas upozorimo da se pregovori o granskim ugovorima u dva tri sustava izrazito odvijaju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, puni prepreka stručne nekompetentnosti, političke neodgovornosti i ljudske nekorektnosti. Pregovori se odvijaju izvan svake dobre vjere. Nitko nikome ništa ne vjeruje. Morate imati jako puno dara da biste mogli stanje međusobnih odnosa dovesti na stupanj tolikog nepovjerenja. Tu Stipe Mamić na žalost nije jedini talenat, ima ih u paleti od neiskusnih stručnih ljudi, destruktivnih savjetnika, do neproduktivnih državnih tajnika i pomoćnika.

No, ne bilo pošteno izvršiti generalizaciju i reći da to karakterizira i odnos vladajuće stranke. Suprotni primjer su pregovori za Temeljni kolektivni ugovor koji su završili šest sati prije roka 31. srpnja, zahvaljujući naporu gđe Kosor. Na taj isti dan trebali su završiti i granski pregovori u dva tri sustava u kojima tada dana nisu još niti počeli, a danas još i u jednom sustavu ugovori nisu potpisani. Ima toga još, ali mudrima dosta.

#### PREPOROD UKIDA PRAVA SVOJIH I NAŠIH ČLANOVA

Nakon što smo uspjeli maknutrno p četiri mjeseca ispregovarati novi Temeljni kolektivni ugovor, i to nakon što je stari prestao vrijediti još u travnju, te nakon što smo 31. srpnja TKU potpisali, javio se Sindikat Preporod koji je podnio tužbu sa zahtjevom za poništenje cijelog Ugovora samo zato, vjerovali ili ne, što njegov čelnik u tim pregovorima nije sudjelovao. U tužbi navodi da je prije pregovora morao biti prebrojano cjelokupno članstvo radi sastava pregovaračkog odbora prema broju stanju. Trostruko je ludilo u takvom postupku, prvo, svi znaju koliko tko u sustavu ima članova, drugo i nakon prebrojavanja Preporod ne bi mogao postati član Pregovaračkog tima, i treće, zbog tih razloga čelnik Preporoda spreman je sva prava koja se odnose i na njegove članove poništiti na sudu. Sjetimo se koliko je bilo teško pregovore započeti, morali smo ući u javni spor s Vladom jer je njen prvotni prijedlog nudio kresanje niza naših prava. Međutim, ne samo da smo sva stečena prava sačuvali već smo ih uspjeli i dalje unaprijediti (vidi web stranice naših sindikata [www.nszssh.hr](http://www.nszssh.hr) i [www.shu.hr](http://www.shu.hr)).

Povodom tog čudnog događaja Glas Slavonije tražio je intervju s gospodinom Ribićem (cijeli intervju na web stranici Sindikata znanosti). Tom prigodom on je izjavio.

Ođavno već znamo da ciljevi manjinskih sindikata nisu isti našima. Cilj je Preporoda oslamiati članstvo i napadati većinske sindikate, dok smo mi dužni pažnju usmjeravati na unapređenje interesa svih zaposlenika. Stipić pili granu na kojoj mi radimo za naše i njegove članove. On permanentnom propagandom umanjuje ugled sindikata, potkopava vjeru zaposlenika u moć kolektivne akcije, slabi snagu udruženih zaposlenika i umanjuje moć vlastitih članova. Moramo zapitati članove Preporoda: što to zapravo plaćaju? Borbu protiv većinskih sindikata umjesto zajedničku borbu protiv poslodavca? Za njihova prava pregovaraju većinski sindikati. Stipić nije pregovarač. Tko će unaprijediti njihova prava ako većinski sindikati ne budu imali moć pritiska koju on sustavno potkopava? Preporod je pseudosindikati koji ne postoji u akciji već samo u reakciji, koji nema svojih inicijativa i potihvata. Bez naših članova Stipić ne bi znao što raditi. Onu su njegova hrana. Ako je cilj njegovih članova da mi budemo što slabiji, onda rade na svoju štetu, plaćajući destrukciju svoje vlastite moći kroz potkopavanje naših sindikata.

No, netko bi mogao reći da veći sindikati guše one male? Kao što većinske stranke u Parlamentu guše male stranke ne puštajući ih u Parlament, u toj istoj mjeni i mi gušimo male sindikate. Preporod u pregovaračkom odboru ne može biti jer nije relevantan. U demokraciji postoje neka pravila, koja našalost polaze samo od broja.

#### Za izdavača:

Vertikala sindikata obrazovanja, Zagreb,  
Trg maršala Tita 4  
Odgovorne osobe: Zvonimir Laktašić, Branimir Mihalec, dr. sc.  
Krunoslav Pisk i Vilim Ribić  
Tiskano: 55 tisuća primjeraka

<sup>2</sup> rast kupovne moći je razlika između rasta plaća i rasta troškova života u nekom razdoblju, a naziva se još i **realni rast plaća**;

usporedili smo plaće u prvom kvartalu po dakle na vlasti sa stanjem plaća u zadnjem kvartalu po prestanku vlasti, odnosno prvi kvartal 2000 u usporedbi s četvrtim kvartalom 2003 za koalicijsku Vladu, te prvi kvartal 2004 u usporedbi s četvrtim kvartalom 2007 za ovu vladu HDZ-a;

<sup>3</sup> rast društvenog bogatstva mjerimo rastom **bruto domaćeg proizvoda**

<sup>4</sup> kada se radi o borbi naših sindikata za veću osnovicu za plaće tada se **uspoređujemo s plaćama u privredi**.